

Державний університет телекомунікацій
Київський національний університет будівництва і архітектури

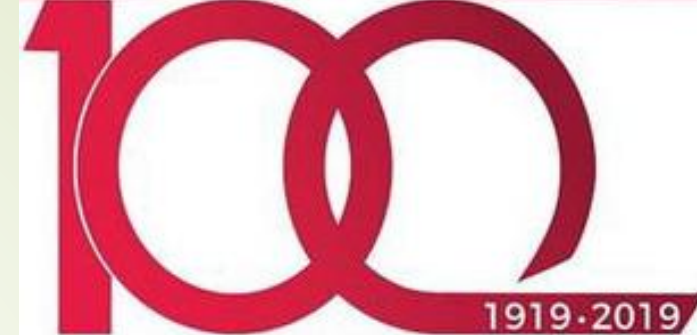
КРУГЛИЙ СТІЛ

ОХОРОНА ПРАЦІ
ЯК ЗАПОРУКА
БЕЗПЕЧНОГО ТА ЗДОРОВОГО
МАЙБУТНЬОГО

INTERNATIONAL
LABOUR
ORGANIZATION

СОЦІАЛЬНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ
ГІДНА ПРАЦЯ

Традиційно, 28 квітня відзначається Всесвітній День охорони праці.

Міжнародна організація праці (МОП) у якості основної теми цього року визначила наступну:

«БЕЗПЕЧНЕ ТА ЗДОРОВЕ МАЙБУТНЄ ПРАЦІ».

Напередодні свого столітнього ювілею, який МОП відзначає у 2019 році, і під впливом дискусій про майбутнє сфери праці МОП підбиває підсумки багаторічної діяльності, спрямованої на гармонійний розвиток усіх напрямів цієї сфери, буде плани на майбутнє в контексті глобальних трансформацій щодо таких аспектів, як технології, демографія, організація праці та клімат.

Разом з міжнародною спільнотою Україна визнає, що **здорові та безпечні умови праці – це стратегічне завдання, яке стоїть перед державою і бізнесом.**

З огляду на зобов'язання, взяті нашою країною відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, та Європейським Союзом, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII, уряд своїм розпорядженням від 12 грудня 2018 р. № 989-р схвалив Концепцію реформування системи управління охороною праці в Україні (далі – Концепція) і затвердив План заходів щодо її реалізації (далі – План заходів).

Концепція є основою для запровадження національної системи управління безпекою та гігієною праці, сформованої на принципах

запобігання виробничим ризикам та заохочення до створення безпечних і здорових умов праці.

Реалізація Концепції має забезпечити імплементацію в національне законодавство норм Директиви Ради № 89/391/ЄЕС від 12 червня 1989 р. про впровадження заходів для заохочення вдосконалень у сфері безпеки та охорони здоров'я працівників під час роботи відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Упровадження ризикоорієнтованого підходу створить можливості для ратифікації Україною Конвенції № 187 про основи, що сприяють безпеці та гігієні праці, підписаної 15 червня 2006 р., головними принципами якої є:

- визначення виробничих небезпек та оцінка ризиків;
- усунення виробничих ризиків чи небезпек у місцях їх виникнення;
- розвиток національної культури профілактики у сфері безпеки та гігієни праці, яка передбачає інформацію, консультації та підготовку.

Сформована в Україні ризикоорієнтована система управління безпекою та гігієною праці, що ґрунтується на відповідальності роботодавців за забезпечення безпеки і здоров'я працівників у всіх аспектах, пов'язаних з роботою, на зобов'язанні роботодавців постійно пристосовуватися до мінливих обставин, вживати необхідних заходів для створення умов, безпечних для життя і здоров'я працівників, забезпечить ефективну реалізацію прав працівників на безпечні та здорові умови праці.

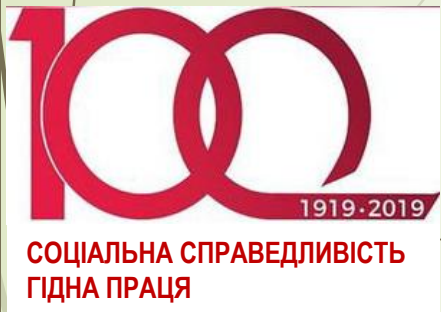
Закріплення в національній правовій базі нових принципів управління ризиками створить підґрунтя для побудови ефективної системи комплексного управління безпекою та гігієною праці, розвитку і зміцнення трудового потенціалу нашої країни.

Надзвичайно важливим для досягнення оптимальних результатів у цьому питанні є вивчення, поширення та впровадження найкращого міжнародного досвіду з оцінки і управління виробничими ризиками не тільки на державному, а й на галузевому та регіональному рівнях.

У процесі реалізації окреслених завдань найефективнішими заходами будуть інформаційно-роз'яснювальні кампанії, зокрема семінари, круглі столи, конференції тощо.

Поєднання теоретичних і практичних підходів до вивчення методик оцінки ризиків матиме найбільш дієвий ефект щодо їх успішного впровадження.

Вектор реформування сфери безпеки та гігієни праці, який визначив уряд і впроваджують **Міністерство соціальної політики та Держпраці**, передбачає докорінні зміни в підходах до управління охороною праці, що, своєю чергою, можуть спричинити низку труднощів.

Важливо підготуватися до майбутніх змін, правильно спрогнозувати результати реформування та забезпечити впровадження нових принципів управління.

Сучасна система заохочення до поліпшення безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі має враховувати світові тенденції зайнятості населення, розвитку цифрових технологій (автоматизація, робототехніка, інформаційна комп'ютеризація), демографічні показники, економічну глобалізацію, кліматичні зміни та інші чинники, що впливають на стан безпеки та гігієни праці за наявних або нових виробничих ризиків.

Важко спрогнозувати, які технології існуватимуть у майбутньому, як вони будуть інтегровані в робочі процеси і який вплив – позитивний чи негативний – матимуть на безпеку праці. Тому наша діяльність, що передбачає інноваційні підходи, має бути орієнтована на людину, пріоритетність навчання і постійного розвитку протягом усього життя.

Закріплення практик щодо постійного навчання з безпеки та гігієни праці може допомогти працівникам і роботодавцям мінімізувати наявні та потенційні виробничі ризики і тим самим поліпшити результати роботи у сфері охорони праці.

Заходи, присвячені Дню охорони праці в Україні, що пройде під гаслом «Безпечне та здорове майбутнє праці», триватимуть протягом 2019 року й охоплять якомога більшу частину працюючих громадян і всі без винятку сфери економічної діяльності.

Для здійснення ефективного управління ризиками необхідно чітко усвідомлювати виклики, що супроводжують сучасну промисловість.

При проведенні аналізу ризиків доцільно враховувати ретроспективу рівня виробничого травматизму в державі.

За даними Держпраці сучасний стан виробничого травматизму в Україні та його динаміка свідчать про зниження загальної кількості травмованих (ЗКТ), за останні 9 років з 11698 випадків у 2010 році до 4126 випадків у 2018 році (рис. 1), тобто у 2,835 рази, але темпи зниження смертельного травматизму (СМТ) дещо інші – 644 випадки та 409, відповідно (рис. 2), тобто у 1,574 рази.

Також на рис. 1,2 наведено аналогічні дані для будівельної галузі, яка створює 2,3 % ВВП держави та спричиняє 5 % ЗКТ і 13,2 % СМТ, та є одною з найбільш небезпечних галузей в Україні.

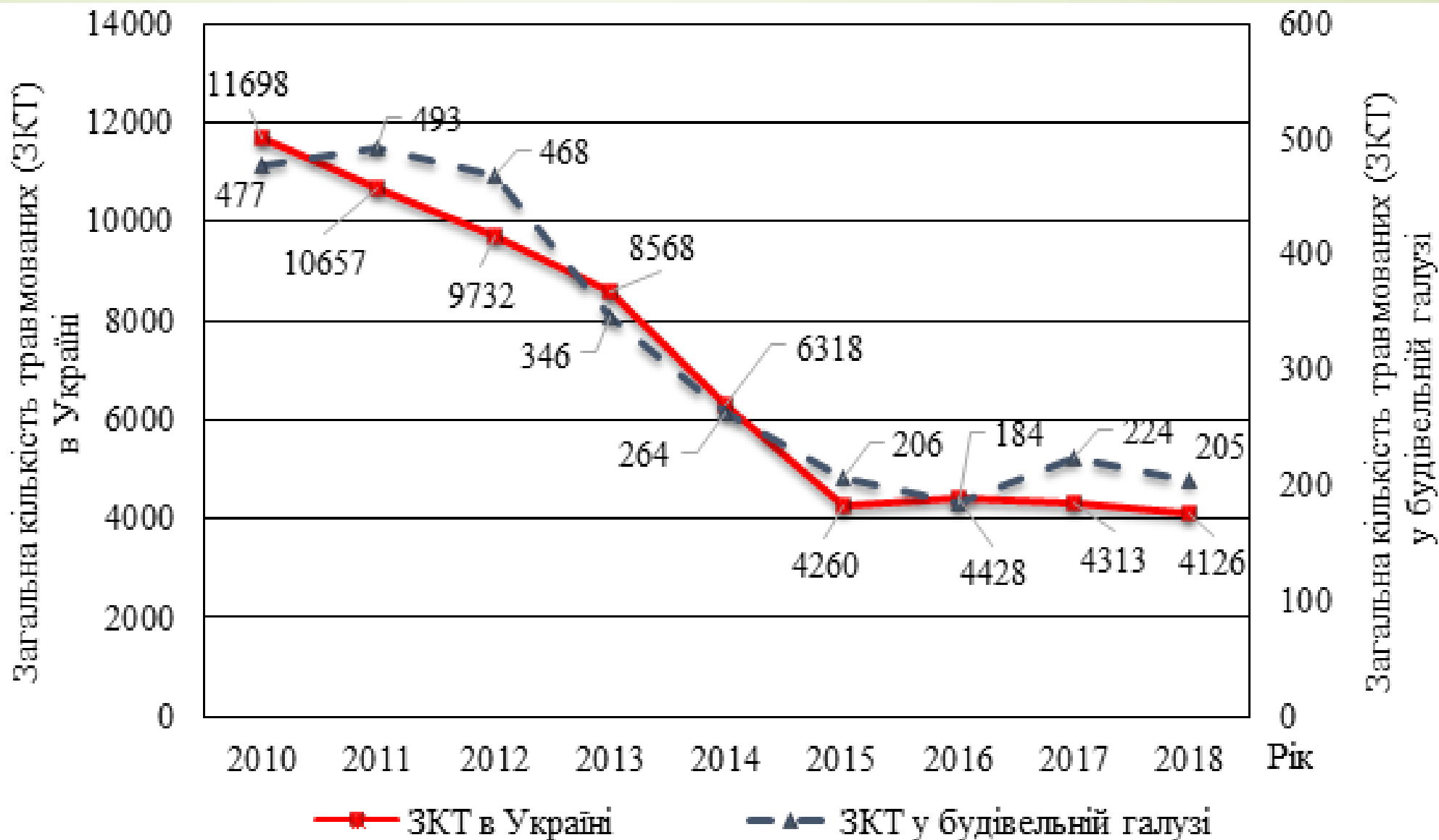

Рис. 1. Загальна кількість травмованих (ЗКТ) в Україні загалом та у будівельній галузі у 2010-2018 рр.

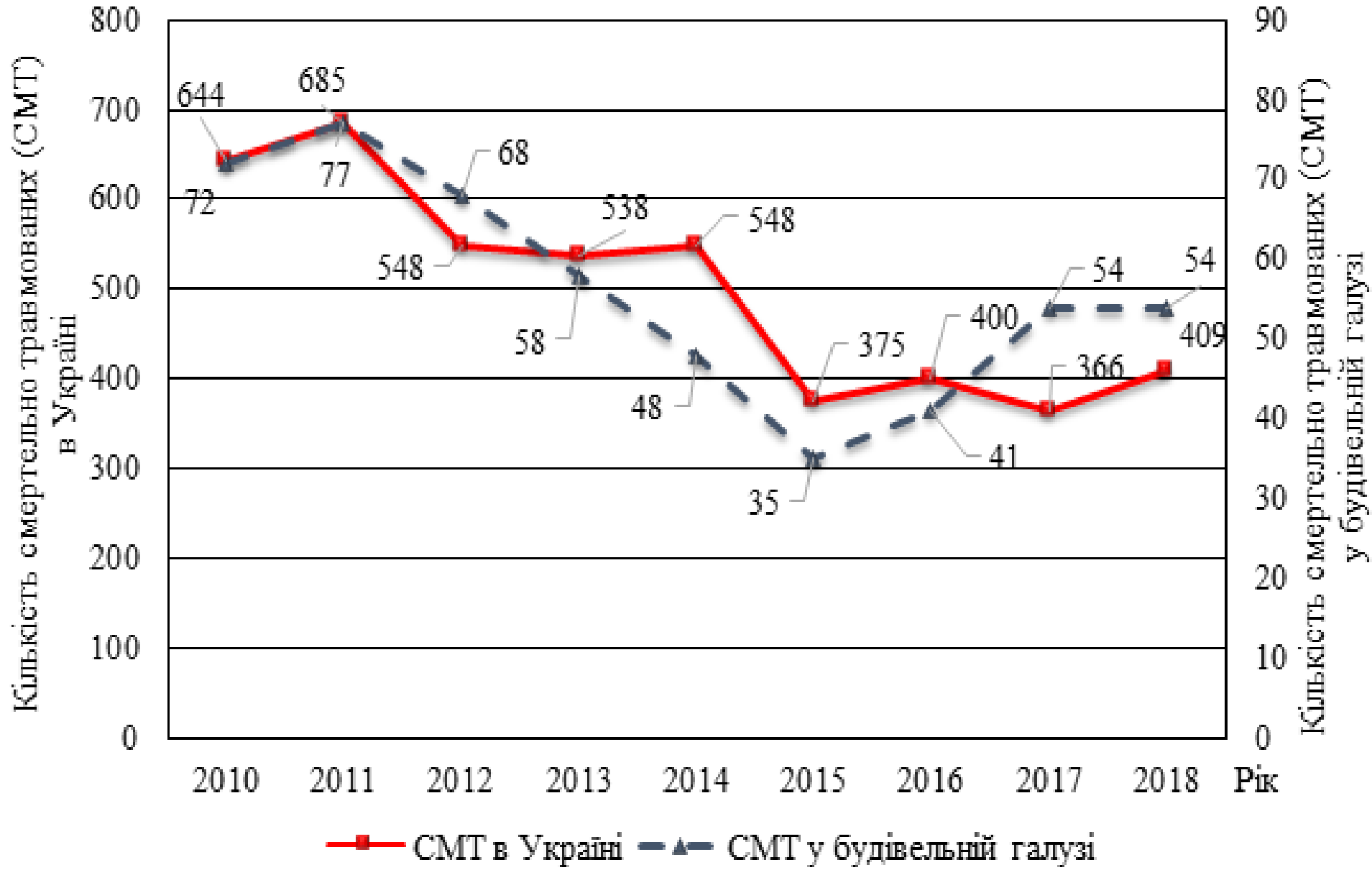

Рис. 2. Кількість смертельно травмованих (СМТ) в Україні загалом та у будівельній галузі у 2010-2018 рр.

Але слід зауважити, що приблизно така ж кількість травм як за загальним рівнем, так і з летальними наслідками відбувалась і в соціально-культурній сфері виробництва, до якої належить й сфера телекомунікаційних та ІТ послуг (рис. 3,4).

Проте загальний рівень травмованих на 100 тис. працюючих поступово знижується та відображає всі коливання в економічній стабільності держави і соціальні аспекти впливу на діяльність підприємств (рис. 5).

Основними причинами виробничого травматизму для травм зі смертельними наслідками у 2018 році стали організаційні (загинуло 303 працівника) що склало 74 %, на другому місці – технічні причини – 14 % (58 загиблих працівників), на третьому – психофізіологічні – 12 % (48 загиблих працівників) (рис. 6).

Аналіз виробничого травматизму

Стан виробничого травматизму за галузями нагляду

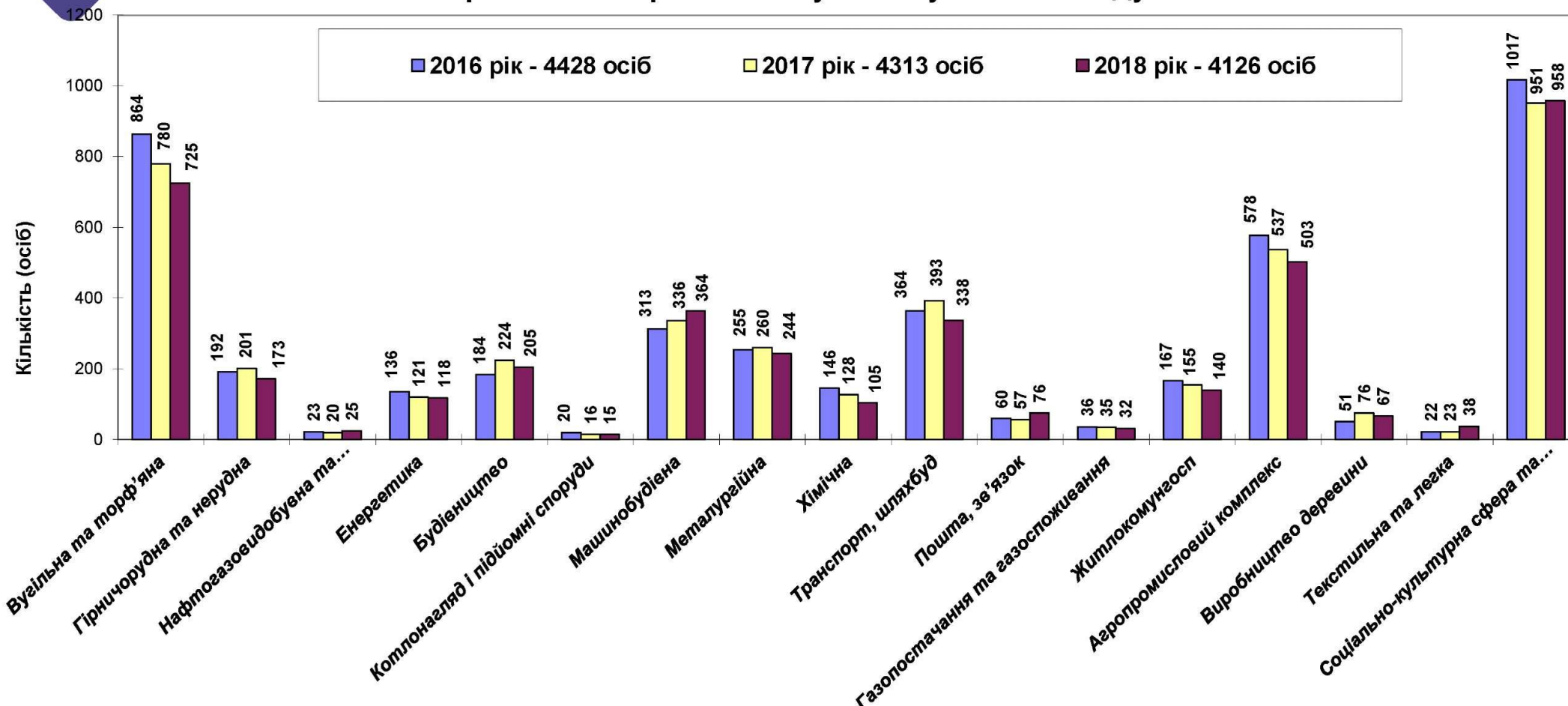

Рис. 3. Стан виробничого травматизму за галузями нагляду за 2016-2018 рр.

Аналіз виробничого травматизму

Стан виробничого травматизму зі смертельним наслідком за галузями нагляду

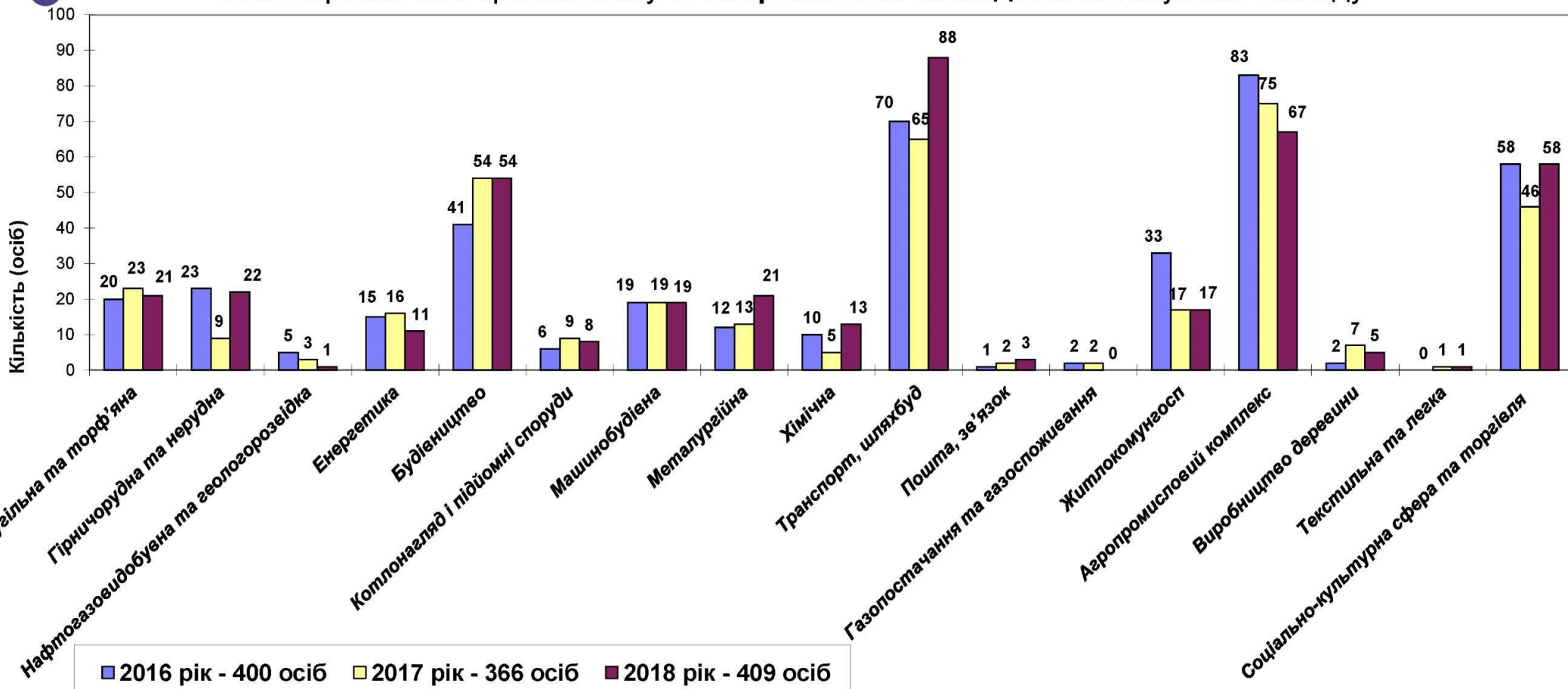

Рис. 4. Стан виробничого травматизму зі смертельним наслідком за галузями нагляду за 2016-2018 рр.

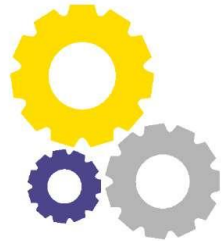
Рис. 5. Рівень загального та смертельного травматизму на 100 тис. працюючих

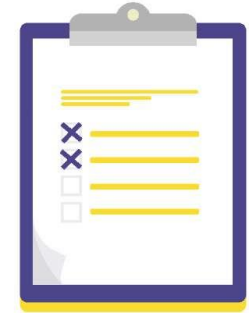
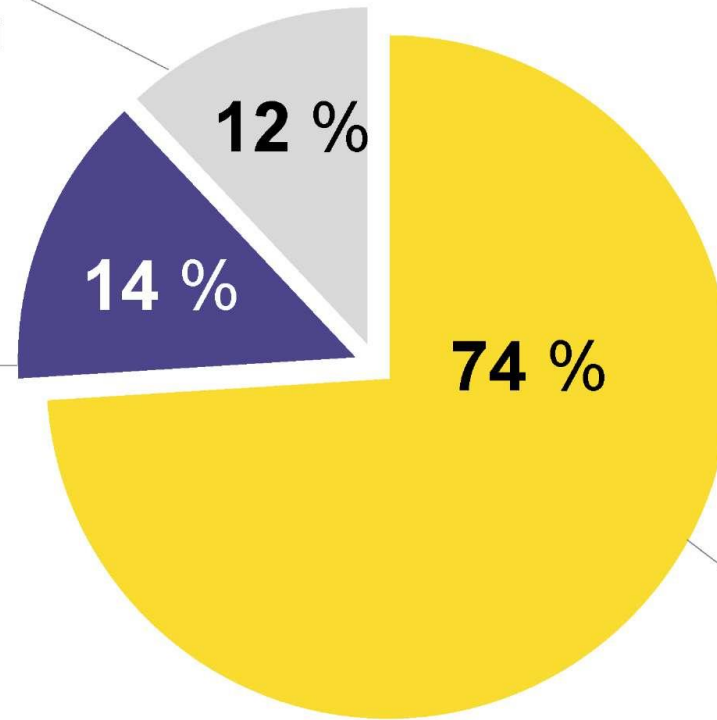
Причини настання нещасних випадків зі смертельним наслідком

Психофізіологічні причини
загинуло **48**
працівників

Технічні причини
загинуло **58**
працівників

Організаційні причини
загинуло **303**
працівника

Рис. 6. Причини настання нещасних випадків зі смертельним наслідком в Україні у 2018 р.

Зрозуміло, що важливим аспектом є коректність визначення причин нещасного випадку (НВ) при проведенні його розслідування, але ж так чи інакше, переважна більшість випадків була пов'язана з невиконанням інструкцій з охорони праці або посадових обов'язків – 28 % від загальної кількості загиблих, порушенням правил безпеки руху – 18 % СМТ, порушенням вимог безпеки під час експлуатації обладнання, устаткування, машин, механізмів, транспортних засобів – 13 % СМТ, що загалом призвело до 59 % СМТ. Усунення зазначених причин не потребує значних економічних затрат для роботодавця, та не можливо без детального аналізу ризиків, що їх спричинили.

Серед основних подій, що спричинили нещасні випадки зі смертельним наслідком Держпраці відзначає наступні:

А найнебезпечнішими професіями у 2018 році стали:

СОЦІАЛЬНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ
ГІДНА ПРАЦЯ

транспортні працівники –
100 загиблих, або 24 %

будівельники –
57 загиблих, або 14 %

керівні працівники –
42 загиблих, або 10 %

електрики –
30 загиблих, або 7 %

працівники агропромислового
комплексу – 27 загиблих, або 7 %

слюсарі –
25 загиблих, або 6 %

шахтарі –
23 загиблих, або 6 %

Зниження впливу наведених причин хоча б у 2 рази дасть змогу зберегти 1,2 % ВВП (близько 42,7 млрд. грн.), бо за даними міжнародної організації праці (МОП) розвинені країни щорічно отримують збитки від виробничого травматизму на рівні 4 % ВВП і Україна не є виключенням. Ці цифри доводять що питання охорони праці вже давно з площини юридичних обмежень і вимог поширились на питання економічної стабільності не тільки конкретного підприємства, а й держави в цілому.

Співпраця з МОП

В рамках Євроінтеграції та міжнародної діяльності Держпраці продовжує активно співпрацювати з:

Європейським агентством з безпеки та гігієни праці (EU-OSHA), Більбао, Іспанія

Міжнародною організацією праці (МОП), Женева (Швейцарська конфедерація)

Інспекціями праці Республіки Польщі, Литви, Чехії, Туреччини, Грузії

Продовжується реалізація проекту МОП «Зміцнення системи інспекції праці і механізмів соціального діалогу»

Розпочато реалізацію проекту «Поліпшення стану безпеки та гігієни праці у гірничодобувній промисловості України»

Першочергові завдання на 2019 рік

Продовження роботи щодо проведення заходів, у т.ч. превентивних, спрямованих на:

- детінізацію зайнятості та доходів населення
- підвищення ефективності заходів державного (нагляду) контролю
- контроль за додержанням вимог трудового законодавства щодо своєчасної виплати заробітної плати
- забезпечення соціальних гарантій військовослужбовців, учасників АТО

Створення механізму формування та функціонування національної системи запобігання виробничим ризикам шляхом впровадження ризикоорієнтованого підходу на виробництві, що в свою чергу сприятиме:

- підвищенню рівня захисту життя та здоров'я працівників
- зниженню рівня та зменшенню частоти виробничого травматизму, аварій і професійних захворювань
- підвищенню ефективності діяльності інспекції праці
- підвищенню відповідальності роботодавців за створення належних умов праці та безпечного виробничого середовища

Продовження роботи у напрямку приведення національного законодавства у відповідність до вимог міжнародних договорів

Міжнародне співробітництво

Державна служба України з питань праці

28 квітня —
День охорони праці в Україні

**КУЛЬТУРА
БЕЗПЕКИ ПРАЦІ
ФОРМУЄТЬСЯ З ДИТИНСТВА**

Девіз Всесвітнього дня охорони праці

«БЕЗПЕЧНЕ ТА ЗДОРОВЕ МАЙБУТНЄ ПРАЦІ»